

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 884/2015
17.03.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиље мал. Д.В.Д. из В.Б., коју заступа законски заступник – мајка М.Ч. из В.Б., а чији је пуномоћник С.К., адвокат из К., против тужене Д.М.Д. из В.Б., чији је пуномоћник Н.М., адвокат из Ћ., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1302/14 од 04.11.2014. године, у седници одржаној 17.03.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1302/14 од 04.11.2014. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву П 24/13 од 13.03.2014. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је ништав уговор о доживотном издржавању, закључен између тужене Д.Д., као даваоца издржавања и сада пок. В.Д., бившег из В.Б., као примаоца издржавања, оверен пред Основним судом у Краљеву, Судска јединица Врњачка Бања под бројем РЗ 846/11 дана 16.11.2011. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 381.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1302/14 од 04.11.2014. године, у делу који се ревизијом побија, усвојена је жалба тужиље и преиначена првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању, закључен између Д.Д. из В.Б., као даваоца издржавања и пок. В.Д. бившег из В.Б., као примаоца издржавања, оверен пред Основним судом у Краљеву, Судска јединица у Врњачкој Бањи, под бројем РЗ 846/11 дана 16.11.2011. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиље основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је ћерка примаоца издржавања пок. В.Д., а тужена давалац издржавања је мајка примаоца издржавања. Уговор о доживотном издржавању је закључен 16.11.2011. године под ознаком РЗ 846/11 пред Основним судом у Краљеву. Наведеним уговором тужена, као давалац издржавања, обавезала се да ће примаоца издржавања неговати, обезбедити му лекарску помоћ и негу, одржавати хигијену примаоца издржавања и набавити му лекове уколико то буде потребно. По овом уговору, прималац издржавања оставио је туженој непокретну имовину, уписану у лист непокретности бр. ... КО В.Б., један пословни простор и један трактор са пратећим покретним стварима. Прималац издржавања се јавио лекару крајем августа месеца 2011. године због болова у стомаку. У септембру месецу исте године примаоцу издржавања је утврђена дијагноза – тумор регије десног бубрега, дана 30.10.2011. године добио је упут од изабраног лекара, ради одласка на операцију, након чега се јавио Клиници за урологију у Б., где је дана 30.11.2011. године преминуо.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, да је уговор о доживотном издржавању закључен између сина, као примаоца издржавања, и мајке, као даваоца издржавања, те временски размак између закључења уговора и смрти примаоца издржавања и околност да уговор није ни почео да се извршава, првостепени суд је закључио да је оспорени уговор о доживотном издржавању закључен у циљу изигравања наследних права тужиље, као законске наследнице оставиоца, његове ћерке и да је због тога овај уговор апсолутно ништав, јер нема допуштен основ, у смислу члана 52. Закона о облигационим односима. Такође, суд налази да је уговор о доживотном издржавању привидан, а да нема елементе неког другог прикривеног уговора, да је закључен противно члану 13. Закона о облигационим односима, којим је прописана забрана злоупотребе права, те да је и из тих разлога апсолутно ништав.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и захтев тужиље одбио, налазећи да оспорени уговор о доживотном издржавању садржи елементе алеаторности, будући да тужена, као давалац издржавања, није имала свест о блиској смрти сина, као примаоца издржавања, због чега нису испуњени услови за поништај овог уговора, применом одредбе чл. 203. ст.1. и 2. Закона о наслеђивању. Наиме, изведени докази нису указивали на то да прималац издржавања неће преживети операцију, већ се, без обзира на његову тешку болет, очекивао позитиван исход. Истовремено, на закључење спорног уговора није утицала недопуштена побуда, да се тужилца, као нужни наследник, лиши наследства. Тужена је водила бригу о примаоцу издржавања на начин предвиђен уговором, и пре него што је уговор закључен, па је самим закључењем уговора усаглашено фактичко са правним стањем. Другостепени суд је мишљења да се овај спор има решити применом члана 203. Закона о наслеђивању, као посебног прописа, који искључује примену општих одредаба уговорног права, а које се односе на апсолутну ништавост уговора.

Ревизијом тужиље се основано указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према члану 194. Закона о наслеђивању уговором о доживотном издржавању обавезује се прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани. Према наведеној одредби закона, сврха уговора о доживотном издржавању је да се примаоцу издржавања обезбеди уговорено издржавање. Прималац издржавања има обавезу да на даваоца издржавања пренесе својину на индивидуално одређеним покретним или непокретним стварима или да му пренесе нека друга уговором одређена субјективна имовинска права. Према члану 203. став 1. Закона о наслеђивању, на захтев законских наследника примаоца издржавања, суд може поништити уговор о доживотном издржавању ако због болести или старости примаоца издржавања уговор није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања. Алеаторност код уговора о доживотном издржавању, применом наведене одредбе закона, представља правни стандард који се процењује према свим околностима сваког конкретног случаја.

Приликом одлучивања о жалби тужиље, другостепени суд није оценио да ли је сврха уговора остварена односно да ли је уговор о доживотном издржавању закључен да би се примаоцу издржавања обезбедило уговорено издржавање у складу са одредбом члана 194. Закона о наслеђивању или у циљу изигравања права законских наследника, с обзиром на својство уговорних страна (да је давалац мајка а прималац издржавања син), присуство тешке болести на страни примаоца издржавања и временски размак између постављања дијагнозе, настанка уговора и смрти примаоца издржавања, а од чега зависи да ли је кауза уговора недозвољена (чл.52. и 53. ЗОО). Наведене околности другостепени суд није узео у обзир ни када је проценио да уговор о доживотном издржавању има обележје алеаторности и да нису испуњени услови за поништај овог уговора, применом члана 203. Закона о наслеђивању. Стога је другостепена пресуда укинута.

У поновном поступку, другостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**